

Stankovské zvesti

Obecné noviny pre Stankovany a Rojkov www.stankovany.sk/zvesti

Prvotný ošiaľ opadol, vôľa udržať tradície v obci zostáva

V januári uplynul presne rok, ako sa milovníci folklóru prvýkrát stretli v priestoroch obecného úradu, čo pokladá skupina Podšíp za začiatok svojej existencie.

„Náš prvý rok hodnotím v celku ako úspešný. Zvládli sme toho dosť a to najmä vďaka vlastnému záujmu a podpore našich priaznivcov,“ hovorí Mirka Ivanová, jedna zo zakladateľiek.

Doposiaľ stihli vyformovať skupinu ľudí v obci, ktorým je blízky folklór. V krátkom čase sa zaregistrovali ako občianske združenie, a tak vystupujú ako organizácia pod obcou. Zaobstarali si kroje, krpce a všetky potrebné súčasti tradičných odevov a takmer každý mesiac zorganizovali podujatie, kde predviedli pôvodné zvyky našich predkov.

„Najnáročnejšou pre nás bola registrácia, predstavovala množstvo vybavovania a povolení, ale vďaka pomoci členov kraľovianskej skupiny sa nám to podarilo. Ďalšou náročnou skúškou bolo pre nás zaobstaranie krojov. Svojpomocne sme s malými očakávaniami urobili prvú ľudovo-tanečnú zábavu a zarobili si tak

» Z počiatočných 50 nadšencov zostalo 20 skálných, členov skupiny

na látku, z ktorých sa šili kroje až štyri mesiace,“ opísala Mirka Ivanová.

Ťažké časy skupinu ešte čakajú. Veľa členov je v maturitnom ročníku a ešte nevedia, akou cestou sa po strednej škole vyberú. Od toho bude závisieť aj budúcnosť mladých nadšencov folklóru.

Cvičia na vlastnej harmonike

Nacvičenie programu je vždy doprevádzané ťažkosťami, no najnáročnejší niesol názov Spevy a tance zo Slovenska, s ktorým vystúpili aj na Kraľovanskom pltníckom dni a Stankovskom guláši. „Ťažké bolo aj vystúpenie, ktoré sme predviedli na Morenu a Luciu, pretože tieto tradície u nás neboli zachované

a čerpali sme z rôznych zdrojov. Radosť nám robia všetky naše programy či už spevacké, tanečné alebo tie, pri ktorých vraciame tradície,“ povedala Mirka.

Za úspech považujú to, že si kúpili prvú harmoniku, ktorá ich stála všetky úspory. Ale patrí iba skupine Podšíp a harmonikárka sa už poctivo učí hrať. „Myslím si, že vďaka nám si ľudia začali viac všimáť tradície a zvyky a aspoň z časti sme pomohli aj kultúrnemu rozvoju v obci,“ myslí si M. Ivanová.

Uznanie im dáva chuť pokračovať ďalej

Prvotný ošiaľ však opadol, o čom svedčí aj počet členov. Z prvotných

50 zvedavcov a záujemcov ostalo 20, ale z ich nadšenia neubudol ani kúsok.

„Sila, motivácia a chuť sa veru niekedy vytráca, ale po úspešnej akcii, kde sa všetci stretneme a dopadne výborne, vždy načerpáme novú silu. Uznanie či pochvala od ľudí dodávajú aj pozitívnu motiváciu pokračovať.“

Najviac sa však môžu ľudia tešiť na známe predstavenie Stankovskej svadby, s ktorou chcú folklórnici navštíviť aj okolité obce. V neposlednom rade to bude vynášanie Moreny, Veľká Noc, stávanie Májov, vystúpenia v lete a zvyky v zimnom období. Nevynechajú ani ľudovo-tanečné zábavy.

text: SZ
foto: lk

» Nových poslancov zastupiteľstva čaká ťažká práca, musia zalátať diery v obecnej kase

Priemerný vek poslancov je 40 rokov

Nový poslanecký zbor sa spoločne s novozvoleným starostom ujali vedenia obce 27. decembra minulého roku.

Z pôvodnej zostavy poslancov, ktorá spravovala obec štyri roky zostali Joachim Fúra, Milan Matejčík, Ján Buliak, Vladimír Urban a Jana Vojtečková. Opäť máme medzi poslancami len jednu ženu, priemerný vek poslancov klesol na 40,5 roka.

Najmladším poslancom je Michal Chomist z Rojkova a najstarším Joachim Fúra zo Stankovian.

text: SZ

EDITORIAL

Minuloročné komunálne voľby vniesli do obce mnohé zmeny. Máme nového starostu, nový poslancský zbor, nové komisie, obecnú radu. Opraty smerovania Stankovčan majú v rukách noví ľudia.

Zmeny sa, našťastie, nedotkli vydávania a fungovania obecných novín, ktoré, veríme, budú aj naďalej neoddeliteľnou súčasťou života každého z vás.

Aj keď sme už niekoľkokrát spomínali, opakovanie je matka múdrosti, a redakčná rada Stankovských zvestí vyzýva vás, milí čitatelia, aby ste sa zapojili do tvorby obecných novín aktívnejšie. Termín uzávierky je vopred známy. Akékoľvek postrehy môžete adresovať priamo členom redakcie alebo poslať na e-mail, či priniesť osobne na obecný úrad.

Veľa sa porozprávalo o stave financií obecnej kasy. Situácia je taká, že Stankovany sú na vážkach, len pár eur nás delí od toho, aby sme sa ocitli v červených číslach. Nové vedenie obce ale prisľúbilo, že vážnou situáciou sa bude zaoberať a urobí všetko pre to, aby odvrátilo hrozby dlhoročných dlžôb. Aj prostredníctvom obecných novín môžete sledovať, ako sa im bude dať plniť tento zodpovedný záväzok. Veľkým

otáznikom v hlavách mnohých z nás je dostavba kultúrneho domu v Stankovanoch. Je to veľká a rozsiahla investícia, no načrtá sa nám aj otázka: „Je jeho dostavba reálna? Bude sa naplno využívať? Ako chce obec riešiť nedostatok peňazí? Na tieto otázky zodpovie starosta Rudolf Baleja.

Minulosť už nikto z nás nevráti, je preto zbytočné zaoberať sa tým, čo bolo, prečo to bolo a ako to bolo. Stankovany majú pred sebou náročnú cestu návratu do stabilizovaného stavu obecných peňazí a všetku svoju energiu by mali kompetentní venovať najmä riešeniu súčasnej, neutešenej situácii. Je v ich záujme, aby našli takú cestu, ktorá sa obyvateľom obce dotkne čo najmenej.

Okrem toho sme pre vás pripravili aj aktualitu zo života obce. Oblíbená folklórna skupina Podšíp oslavuje prvý rok svojej existencie. Nechýba pri žiadnych kultúrnych akciách, mnohé z nich sama organizuje. Splnil prvý rok ich očakávaní? Na čo sa môžeme ešte tešiť? Ako chcú oživiť spoločenský život v Stankovanoch? Okrem toho sme zistili, v akom stave je výstavba dlhočakávanej a potrebnej diaľnice, alebo to, ako obec zabezpečí riekou Váh pred opätovným vybreštením.

Lubica Kubišová
šéfredaktorka

Obsah

čo nájdete v Stankovských zvestiach

Obecné zastupiteľstvo
3 - 4

Zvesti 5-9

Krátke spravodajstvo z obce 4
Nové vedenie samosprávy 6
Ako ubehlo prvých sto dní nového starostu? 6
Voľba hlavného kontrolóra 7
Novinky v stavaní diaľnice 7
Dedinský retriever je doma 7

Spoločenská kronika 5
Obecné financie 5

S humorom 6

Farská a pastoračná rada 8
Separácia odpadu 8
Pozor na azbest 9
Oslobodenie Stankovčan 9

SPOMIENKY 10

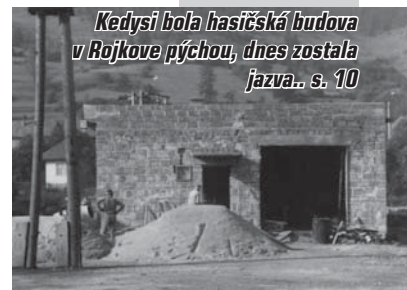
Hasičská zbrojnica v Rojkove 10

Osobnosti obce 11

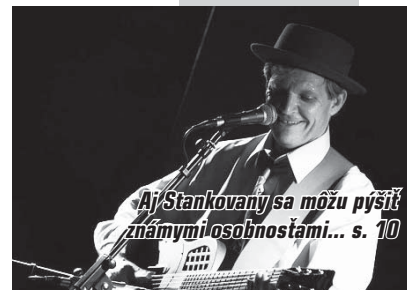
Veľkonočné všeličo 12
Príhovor pána farára 12

Prečo bude náročné zaplatiť za výstavbu kultúrneho domu? .. s. 5

Kedysi bola hasičská budova v Rojkove pýchou, dnes zostala jazva.. s. 10

Aj Stankovany sa môžu pýšiť známymi osobnosťami... s. 10

K radu ďalších vinšovníkov

aj my, podľa dobrých zvykov

pripojiť sa chceme - keď nie inšie -

aspoň skromné vinše:

Pekné sviatky, dobrú zhodu,

ženám čerstvú, sviežu vodu,

mužom tiež nech sladko je,

nech si prídu na svoje

pokojnú prežitie Veľkonočných sviatkov v kruhu najbližších želá redakcia Stankovských zvestí

Redakcia

Stankovské zvesti

Stankovské zvesti
Obecné noviny pre Stankovany
a Rojkov
www.stankovany.sk/zvesti
štvrtročník - šírený bezplatne

Číslo 2, ročník IV.
apríl 2011
Vydavateľ: Obecný úrad
Stankovany
stankovskezhvesti@centrum.sk

náklad: 380 ks
EV 3939/09

šéfredaktorka:
Mgr. Lubica Kubišová,
zástupkyňa šéfredaktorky:
Ing. Mária Straková

redakcia: Vendelín Čieško,
Joachim Fúra, Alojz Hello, Anton
Chorvát, Milan Matejčík,
Mgr. Pavol Škuta,
Ing. Peter Straka ml.,
JUDr. Vladimír Urban

grafická úprava a sadzba
textu: Mgr. Lubica Kubišová,
spolupracovali: Eva Straková

Texty neprešli jazykovou úpravou. Redakcia si vyhradzuje právo na apretáciu rukopisov a ich neuverejnenie.

UZÁVIERKA BUDÚCEHO ČÍSLA: 31.5. 2011

Prosíme autorov textov, aby tento termín dodržali

Obecné zastupiteľstvo

Vyberáme z ôsmeho riadneho - ustanovujúceho zasadnutia obecného zastupiteľstva obce Stankovany, ktoré sa konalo 27. decembra 2010

Správu o výsledkoch komunálnych volieb predniesol predseda miestnej volebnej komisie RSDr. Július Kliment. Novozvolenému starostovi a novozvoleným poslancom odovzdal "Osvedčenie o zvolení."

Potom sa slova ujal starosta Ing. Ján Tatár a vyzval novozvoleného starostu p. Rudolfa Baleju, aby zložil sľub. Novozvolený starosta Rudolf Baleja potom zložil sľub a podpísal listinu o zložení sľubu.

Novozvolený starosta prečítal sľub poslancov a vyzval novozvolených poslancov OZ, aby zložili sľub a podpísali listinu o zložení sľubu.

Potom sa slova ujal novozvolený starosta p. Rudolf Baleja. Privítal prítomných a prečítal svoj prejav. Poďakoval svojmu predchodcovi a starým poslancom.

Na ustanovujúcom zasadnutí OZ starosta predniesol návrh na zriadenie komisií., obecnej rady a zástupcu starostu.

Poslanci určili plat starostu obce v rozsahu úväzku určeným obecným zastupiteľstvom pred voľbami, prípadne schválenie zásad odmeňovania poslancov obecného zastupiteľstva.

Podľa zákona je plat starostu 1638 €, poslanci jednohlasne výšku platu odsúhlasili. Výšku platu upravuje teda zákon, Rudolf Baleja bude dostávať základný plat bez navýšenia.

Novozvolený starosta uviedol, že vyhlasuje novú voľbu hlavného kontrolóra, od 1. 3. 2011 bude nový hlavný kontrolór.

Prihlásil sa bývalý poslanec p. Peter Brna. Zhodnotil volebné obdobie a poprial novozvoleným poslancom veľa úspechov v ich práci.

V diskusii sa o slovo prihlásil odstupujúci starosta Ing. Ján Tatár. Zhodnotil 8 rokov svojho pôsobenia vo funkcii starostu a poďakoval poslancom za spoluprácu.

Vyberáme z prvého riadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva obce Stankovany, ktoré sa konalo 19. januára 2011

Starosta uviedol, že poslanec, ktorý získal najväčší počet hlasov by mal byť zástupcom starostu obce, preto navrhol za zástupcu starostu JUDr. Vladimíra Urbana. V zmysle novel

zákona o obecnom zriadení, zástupcu starostu na celé funkčné obdobie poveruje a navrhuje starosta obce.

Obecné zastupiteľstvo zobralo na vedomie poverenie starostu obce Rudolfa Baleju jeho zastupovaním členom obecnej rady a poslancom JUDr. Vladimirom Urbanom s platnosťou od 1. 1. 2011.

Starosta navrhol, aby sa v dozornej rade OL spol. s.r.o. rozšíril počet členov z 5 na 9 a to, aby členom DR OL spol. s.r.o. bol aj zástupca starostu. Starosta navrhol nasledovné zloženie DR OL spol. s.r.o.: predseda Milan Straka, členovia Joachim Fúra, zástupca starostu JUDr. Vladimír Urban, Michal Chomist, Ján Kováčik, Leopold Lacko, Peter Brna, Peter Bartoš, Vladimír Lacko. Starosta navrhol, aby OZ odsúhlasilo, aby konateľ spoločnosti od 20. januára 2011 vykonal zmeny v spoločenskej zmluve s účinnosťou od 20. 1. 2011. Potom starosta dal hlasovať o zložení dozornej rady. OZ hlasovalo nasledovne: 9 poslancov za, nik sa nezdržal, ani nik nebol proti.

Starosta potom prečítal protokol o prevzatí majetku, ktorý prevzal od predchádzajúceho starostu. Ku dňu prevzatia bolo v pokladni 1544,45 €. Na účtoch celkovo 273,016,72 €.

Starosta ďalej navrhol, aby aj tajomníci komisií boli odmeňovaní v tej výške ako predsedovia komisií. Poslanci odsúhlasili odmeny nasledovne: 15 € za účasť na zasadnutí OZ a OR. Predsedovia komisií a tajomníci budú mať 15 € za zasadnutie komisie, členovia 10 €. Za sobášenie bude odmena 12 €.

Starosta predložil žiadosti o prenájom priestorov: Anna Kulihoová žiada o prenájom priestorov po detskej doktorke. Chce tam zriadiť prevádzku na predaj racionálnej výživy a poradenstva. Na tie isté priestory dali žiadosť o bezplatný prenájom členovia R-ka Stankovany – ide o neziskovú organizáciu, ktorá sa zaoberá výchovou mládeže v cirkevnom duchu. Starosta potom požiadal poslancov, aby sa k uvedeným žiadostiam vyjadrili. Potom poslanci hlasovali a všetci boli za to, aby sa priestory nechali R-ku Stankovany v bezplatnom prenájme.

Starosta potom prečítal odpoveď z Ministerstva dopravy, regionálneho rozvoja a výstavby SR, ohľadom petície za pokračovanie vo výstavbe diaľnice. Poslanci zobrali odpoveď ministerstva na vedomie.

Návrh odmeny kronikárovi obce za roky 2003-2009. Za uplynulé obdobie je to celkom 74 strán. Starosta navrhol za 2 stranu 3 eurá a odme-

» Mandát starostu odovzdali aj podaním rúk

nu za zápis 2 eurá za jednu stranu. Celkom je to 370 €. Štyria poslanci odsúhlasili 370 €, päť poslancov bolo za 400 €.

Potom pani Katarína Králiková, zamestnankyňa obce, predniesla správu o čerpaní finančných prostriedkov obce za obdobie od 27.12.2010 – do 19.1.2011. Stav na účtoch v Dexii banka Ružomberok k 27.12.2010 – 273.016,72 EUR, k 31.12.2010 277.646,37 EUR. Príjem za uvedené obdobie vo výške 4.320 EUR /účelová dotácia z Krajského úradu životného prostredia na odstránenie škôd po povodniach/ K 19.1.2011 – 97.236,30 EUR. Stav pokladničnej hotovosti k 27.12.2010 – 1554,45 EUR, k 19.1.2011 – 446 EUR. Stav neuhradených faktúr od STA-VOINDUSTRIA k 31.12.2010 – 196.005,90 EUR, firma EKOFIT Kotešová – 79.050,99 EUR. Celkové plnenie rozpočtu za rok 2010 bude predložené na najbližšom zasadnutí OZ.

Starosta potom ďalej predložil návrh na odsúhlasenie veliteľa Dobrovoľného hasičského zboru Stankovany – Michala Demikáta a za náhradníka Martina Pečku. Obidvaja nemajú potrebné osvedčenia, preto sa budú musieť podrobiť školeniu na OR HaZZ.

Starosta ďalej informoval o nedostatkoch verejného osvetlenia a obecného rozhlasu, že reklamoval nedostatky u zhotoviteľov verejného osvetlenia a verejného rozhlasu.

Starosta oboznámil prítomných poslancov o ponuke z OR PZ SR Okresného dopravného inšpektora o tom, že sú ochotní vykonať prednášku o dopravných nehodách a rozdávať reflexné prvky občanom.

Z DISKUSIE:

Mária Straková požiadala za občanov o vykonanie kontroly a čistenie potokov a ich brehov. Upozornila na to, že verejné priestranstvá sú

bez spoplatnenia neúmerne zapratané materiálom a zastavané rôznymi vecami. Opýtala, sa či majú občania na to povolenia a či dodržia stánované termíny. Potom sa opýtala, či občania, ktorí používajú účelové lesné komunikácie na ťažbu dreva, majú povinnosť ich uviesť do pôvodného stavu.

Starosta uviedol, že počas volebného obdobia potoky vyčistí a na Kúte opraví, alebo rozšíri mostík.

Čo sa týka verejných priestranstiev, povedal, že si je vedomý toho, že občania VZN o využívaní verejných priestranstiev nedodržia. Tiež každý, kto znečistí cestu, je povinný cestu zo zákona očistiť a prípadne poškodenú lesnú cestu uviesť do pôvodného stavu.

Vyberáme z druhého riadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva obce Stankovany, ktoré sa konalo 10. februára 2011

Rokovanie obecného zastupiteľstva otvoril starosta obce Rudolf Baleja. Konštatoval, že sú prítomní všetci poslanci.

Voľba hlavného kontrolóra obce

Do voľby sa prihlásilo jedenásť záujemcov, a to: Mgr. Marika Lacková, Stanislav Babala, Drahomíra Zrníková, Peter Lacko, Ing. Ján Tatár, Ing. Marta Straňáková, Ing. Slávka Belková, Ing. Mária Straková, Eva Balejová, Mgr. Mária Tatárová, Miriam Turčinová.

Po predstavení jednotlivých kandidátov otvoril starosta diskusiu k jednotlivým kandidátom. Najskôr udelil slovo poslancom, potom hosťom.

Do diskusie sa nik z poslancov neprihlásil, potom starosta dal hlasovať o ukončení diskusie. Nasledovne starosta dal slovo hosťom.

Príhlásila sa Ing. Mária Straková, ktorá uviedla, aké povinnosti má hlavný kontrolór. Ďalší hosť a kandidát Stanislav Babala, nechcel diskutovať povedal len, že všetko uviedol v žiadosti a je len na poslancoch ako budú hlasovať.

Potom prebehla voľba hlavného kontrolóra. Predseda volebnej komisie Joachim Fúra oboznámil prítomných s výsledkami volieb. Štyri platné hlasy získal Ing. Ján Tatár, päť platných hlasov získala Ing. Mária Straková.

O slovo sa prihlásila Mária Straková, ktorá poslancom poďakovala za prejavenu dôveru.

Starosta informoval prítomných poslancov, že obec Hubová vydala rozhodnutie o predĺžení termínu na dokončenie stavby Agroturistického centra – Stankovany. Potom informoval, že za účelom získania finančných prostriedkov na dokončenie uvedenej stavby boli na Poľnohospodárskej platobnej agentúre v Žiline, v Bratislave a dvakrát na Stavovodii v Liptovskom Mikuláši a taktiež v Dexii banke Lipt. Mikuláš spolu s pracovníkmi Stavovodii a pracovníčkou OcÚ.

Obec musí zaplatiť za faktúru na 434 € - od firmy Lin Po s.r.o. Prešov, za vlajky a rôzne iné predmety. Firma súhlasí uhradiť aj na splátky.

Z DISKUSIE:

Zamestnankyňa OcÚ Katarína Králiková informovala, že nie sú pravdivé informácie, ktoré sa šíria po obci, že boli vyplatené odmeny zamestnancom úradu.

V. Urban: „Zúčastnil som sa výročnej hasičskej schôdze, z ktorej vyplynulo, že hasiči nie sú spokojní s poriadkom v hasičskej zbrojnici – garáži, kde je AVIA, že majú tam o dvere poopierané lopaty a náradie, ktoré im tam nechávajú nezamestnaní. Ďalej požadujú zakúpenie nových pracovných odevov. Delegát

z OV DHZ informoval, že je možné dať požiadavku na nové hasičské auto na ministerstvo vnútra.

Starosta odpovedal: „Poriadok je zjednaný, pracovné odevy sa zakúpia, keď budú finančné prostriedky, požiarne autá nebudú poskytovať vzhľadom na presun financií na diaľnice.“

FK Sokol Stankovany požaduje uzavretie zmluvy na bezodplatný prenájom šatní, sprch, klubovne a bufetu na Sihoti, tiež plochu ihriska a plochu pred budovou. Starosta odpovedal: „Nech si FK Sokol písomne požiada, OZ sa bude týmto zaoberať.“

Starosta ďalej uviedol, že spomaľovací ostrovček v strede hlavnej cesty I/18 je neúčinný a rozhodol sa dať kompetentným orgánom podnet na jeho zrušenie. Uviedol, že sa bude zaoberať touto otázkou a vyvolá jednanie s kompetentnými orgánmi t.j. s SSC IVSC Žilina.

Milan Matejčík položil otázku, ako by bolo možné získať financie na rozšírenie prístupovej komunikácie z Lubochne do Stankovian.

V. Urban informoval, že treba nafotiť kritické miesta, dať žiadosť na ŽSK odbor dopravy.

Vyberáme z tretieho riadného zasadnutia obecného zastupiteľstva obce Stankovany, ktoré sa konalo 15. marca 2011

Rokovanie obecného zastupiteľstva otvoril starosta obce Rudolf Baleja. Konštatoval, že sú prítomní všetci poslanci.

Na to, aby obec mohla zaplatiť faktúry vo výške 96.129,17 EUR, chýba obci 13 tisíc EUR. Oslovil susedné obce, ale majú rovnaké problémy ako my. Požiadaval listom o poskytnutie finančnej pôžičky aj Mondi SCP a.s. Ružomberok. Finančný riaditeľ uvedenej spoločnosti však oznámil, že nemôžu pôžičku

poskytnúť, a nemôžu dať ani sponzorský príspevok. Nakoniec finančné prostriedky navrhol požičať zástupcu firmy Stavovodii a.s. Liptovský Mikuláš, ale táto pôžička bola s úrokom, pravidlá finančnej disciplíny, však neumožňujú obci prijať pôžičku s úrokom. Nakoniec Stavovodii a.s. Lipt. Mikuláš ponúkla poskytnutie bezúročnej pôžičky.

Starosta prečítal návrh zmluvy o poskytnutí úveru s Dexia bankou pobočka Lipt. Mikuláš. Ide o dva úvery - prvý: navýšenie úveru o 129.000 €, t.j. zo 100.000 € na 229.000 € poskytnutého zo strany Dexia banky Slovensko a druhý vo výške na 170.000 €.

Milan Matejčík navrhol, či by nebolo možné v spolupráci s okolitými obcami zriadiť obecnú políciu. Starosta potom uviedol, že aj štátna polícia uvažuje o zriadení obvodného oddelenia polície v Lubochni. Ďalej uviedol, že tento návrh prednesie ostatným starostom.

Starosta prečítal list starostu obce Švošov. Starosta obce Švošov upozorňuje na nelegálnu skládku tuhého komunálneho odpadu pri železničnom priecestí, smerom do obce Švošov, ktoré je katastrálnym územím Stankovany. Starosta k tomu uviedol, že túto skládku bude musieť obec zlikvidovať na náklady obce. Poslanci doporučili starostovi nelegálnu skládku odstrániť a označiť miestom nápisom: „Zákaz vysýpať smeti!“

Z DISKUSIE:

O slovo sa prihlásil poslanec Milan Matejčík a opýtal sa, či by sa nenašli nejaké voľné prostriedky na opravu podlahy a rozvodu vody v Požiarnej zbrojnici v Rojkove. Starosta odpovedal, že momentálne nemáme prostriedky, ale v budúcnosti sa s tým bude počítať. Je potrebné, aby dobrovoľní hasiči z Rojkova dali písomnú požiadavku na obecný úrad s rozpisom prác.

Potom sa o slovo prihlásil poslanec Joachim Fúra a informoval prítomných o tom, že lipa v areáli školy ohrozuje deti a bola navrhnutá na vypílenie v čase vegetačného pokoja. Starosta uviedol, že o tom nevedel, ale že sa touto vecou bude zaoberať.

Poslankyňa Jana Vojtečková sa potom opýtala na možnosť pristavenia veľkokapacitného kontajnera na veľký odpad. Starosta odpovedal, že preverí túto možnosť, čo bude následne prerokované na obecnej rade.

Potom sa o slovo prihlásil Ing. Ján Tatár. Uviedol, že keď odovzdával funkciu starostu dňa 27.12.2010, bolo na účtoch 275.495 €. V tom istom čase boli neuhradené faktúry v sume 264.000 €. Uviedol tiež, že od januára do marca je tento rok lepší vo výške výberu podielových daní. Tiež poznamenal, či sa novozvolený starosta zaoberá problematikou Štátneho fondu rozvoja bývania

Starosta mu odpovedal, že bol jednať na Poľnohospodárskej platobnej agentúre v Žiline i v Bratislave k problematike refundácie faktúr na investičnej akcii „KD“. Pani Králiková potom spresnila údaje uvedené bývalým starostom Ing. Jánom Tatárom nasledovne: Stav na bežných účtoch a v pokladni obce k 27.12.2010 je 274.564,45 EUR. Neuhradené faktúry k 27.12.2010 od Stavovodii a.s. Lipt. Mikuláš vo výške 196.005,90 EUR a neuhradená faktúra od firmy EKOFIT Kotešová 79.050,99 EUR. Spolu neuhradené faktúry k 27.12.2010 vo výške 275.056,89 EUR.

Stav finančných prostriedkov k 31.12.2010 je 278.566,05 EUR, neuhradené faktúry k 31.12.2010 v hodnote 276.888,86 EUR, záväzky voči zamestnancom vo výške 18.524,57 EUR, záväzky voči sociálnej poisťovni a zdravotným poisťovniám vo výške 8.795,12 EUR.

zostavila: lk

Šíp bude v zozname NATURA 2000

Celková výmera navrhovaných území európskeho významu NATURA 2000 v Liptove je viac ako 1800 hektárov. Rozlohou najväčšie, v rámci celého Slovenska, je vápencové bralo vrchu Šíp, ktoré otvára región zo západnej strany a patrí pod správu Národného parku Malá Fatra. 1 796 hektárov plánovaného chráneného územia Šíp sa nachádza v obciach Stankovany a Žaškov. Okrem neho plánujú do zoznamu zaradiť vrch Salatín, Sliachanské travertíny a Kráľovohoľské Tatry. Vyhliadkový vrch Šíp chcú ochranári zahrnúť aj pre vzácné rastlinstvo a živo-

číšne druhy, ktoré sa vyskytujú vo vápencových skalách.

Bič v rukách občanov

Od nového roka je povinnosťou každej samosprávy uverejňovať všetky zmluvy, faktúry a objednávky na internetovej stránke. Občania tak majú v rukách silný nástroj kontroly vedenia obce, sami si môžu overiť, ako samospráva nakladá s verejnými, teda aj ich peniazmi.

Stankovany tiež uverejňujú dokumenty na internete. Od nového roka pribudla napríklad, Zmluva o dielo na vybudovanie obecného parku. Dokumenty možno nájsť v sekcii Pre občanov, v záložke Zverejnenie.

Zakázali vynášať odpad do kontajnera pri cintoríne

Odvoz tohto kontajnera stojí obec nemalo finančných prostriedkov. Ľudia sa naučili vynášať do neho veľkokapacitný a stavebný odpad, ktorý tam nemá čo hľadať. Vývoz jedného kontajnera stojí obec viac ako 230 eur.

Preto obec dôrazne upozorňuje tých občanov, ktorí pravidelne tento zákaz porušujú, že v prípade zistenia porušovateľov obec vyvodí sankcie.

Protipovodňové opatrenia

Obec Stankovany dostane peniaze na vybudovanie protipovodňových hrádí. Obec bude spolupracovať s

odborníkmi Správy povodia horného Váhu

Pri výstavbe hrádí zamestná dlhodobu nezamestnaných z obce. Opatrenia by mali zabrániť tomu, aby sa Váh vylial z koryta. Z Liptovskej Mary budú môcť zároveň, v prípade potreby, vypúšťať viac vody, bez toho aby sa na najnižšom mieste Liptova, v Stankovanoch, opäť vyliala.

Výsledok zbierky

Koledníci Dobrej noviny vyzbierali počas Vianoc 1317 eur. Zbierali aj slovenské koruny, ktorých dostali 139,50 Sk. Výťažok poputuje na pomoc Afrike.

Ako je to s peniazmi v obecnej kase?

Dostavba kultúrneho domu je balvanom v rozpočte

Obec zahájila výstavbu náročnej investičnej akcie a už teraz je jasné, že bude ťažké ju dokončiť a zaplatiť. Finančná situácia v našej obci je momentálne naozaj vážna a neutešená. V prvom rade musí vedenie zabezpečiť chod a prevádzku obce a bezpečnosť občanov. Iba pre ilustráciu, obecný úrad vo fúrikoch nosí uhlie zo školy, aby mohli vykúriť budovu úradu, pretože kotolňa zostala prázdna.

Z toho, že v Stankovanoch bude opäť funkčný kultúrny dom, majú iste všetci radosť. Veď sama myšlienka rozvoja a budovania v obci je potešiteľná. Je to však iba špička ľadovca, pretože nikto nedá nič zadarmo a peniaze na takú rozsiahlu stavbu v obci chýbajú.

„Môj predchodca požiadal stavebný úrad ešte tesne pred mojim nástupom, teda 22. decembra, o predĺženie termínu dokončenia stavby o viac ako 40 mesiacov a mal byť posunutý na 31. decembra 2014. Dôvodom bol nedostatok finančných prostriedkov. Jeho tvrdenie na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa 15.3.2011, že ak by som ho nechal vo funkcii starostu, tak na Silvestra by stavbu otvorili, pokladám prinajmenšom za nepochopiteľné,“ povedal Rudolf Baleja, starosta obce.

Požiadali o vypracovanie nového rozpočtu

Aby stavebné práce pokračovali i naďalej bolo nové vedenie obce vystavené náročnej úlohe, museli zohnať peniaze. „Robili všetko preto, aby sme zabezpečili financie aspoň na úhradu faktúr a prác, ktoré boli realizované ešte v lete minulého roku. Ich hodnota bola viac ako 100-tisíc eur,“ vysvetlil Baleja.

Z tohto dôvodu navštívili Poľnohospodársku platobnú agentúru v Žiline, Ministerstvo poľnohospodárstva – platobnú agentúru v Bratislave a jednali sme aj s Poľnohospodárskou platobnou agentúrou v Nitre. Zároveň viackrát jednali vo veci navýšenia úveru v Dexia banke.

Úver schválený minulým zastupiteľstvom vo výške 100-tisíc eur nepostačoval a mal byť vybavený vo výške najmenej 200-tisíc eur, naľkoľko obec nemohla zostať bez financií.

Na účte obce zostalo k 31.12.2010 278 566,05 eura. Záväzky voči dodávateľom, ktoré musela obec uhradiť siahali do výšky 276 888,86 eura. Záväzky voči zamestnancom a poisťovniám boli 27 319,69 eura. V prípade úhrad faktúr za práce na kultúrnom dome by v pokladnici obce nezostalo na jej prevádzku (vrátane základnej a materskej školy) ani na mzdy. Veľkú položku obec vynaložila na odstúpné a preplatenie nevyčerpanej dovolenky bývalému starostovi obce, na čo mal zákonný nárok.

Úlohou obce bolo hľadať ďalšie finančné zdroje. „V tomto smere som jednal s viacerými starostami obcí ružomerského, liptovského-mikuláškeho a martinského okresu, ktorých som požiadal o finančnú pomoc. Nakoniec sa mi podarilo zabezpečiť bezúročnú pôžičku od môjho bývalého spolužiaka a zároveň dodávateľa stavby Stavindustria Liptovský Mikuláš. Prednosť som dal dodávateľovi stavby, ktorý na základe podpísanej zmluvy o pôžičke schválenej obecným zastupiteľstvom, poukázal chýbajúce peniaze na účet obce dňa 17.marca,“ priblížil Baleja.

Následne uhradili všetky nezaplatené faktúry vo výške 196 tisíc eur a robia všetko preto, aby ich predložili na preplatenie Poľnohospodárskej platobnej agentúry v Nitre. Po

ich preplatení vráti obec úver, ktorý vybavil ešte bývalý starosta. Následne musí podpísať ďalšie dva úvery, z ktorých budú financovať ďalšie práce na rozostavanom kultúrnom dome.

Zároveň požiadali dodávateľa stavby o vypracovanie nového rozpočtu.

Dostavba je otázkou peňazí a času

„Treba však povedať, že stavbu nemôžeme dokončiť v plnom rozsahu, ale tak, aby mohla byť využívaná aspoň spoločenská časť a horné podlažia, prípadne časť suterénu budú dokončované postupne,“ vysvetlil Baleja.

Ak ale stavba nebude skolaudovaná, nebude nám vrátená uhradená daň z pridanej hodnoty, čo veľmi zaťažuje rozpočet obce. Na stavbu boli použité vlastné i cudzie finančné prostriedky, ktoré musí obec ale vrátiť. V súčasnom období prebieha kontrola doteraz preinvestovaných prostriedkov na tejto investičnej akcii.

„Výstavba parkov a jazierok, práce s prípravou výstavby nájomných bytoviek, dokončovanie ciest a premostenie Váhu musíme načas pozastaviť. Takýto je stav, ktorý som zdedil a s takýmito problémami sa budeme musieť s poslancami, členmi komisií a pracovníkmi úradu

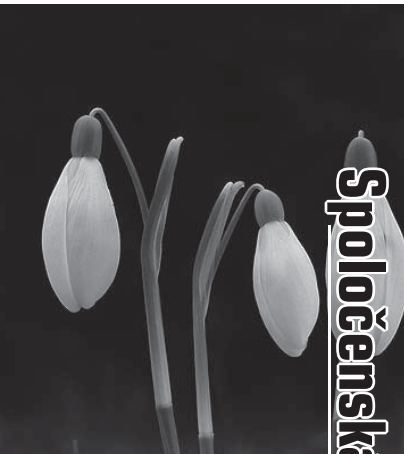
teraz brodiť,“ povedal nový starosta.

Okrem toho by sme nemali používať priestory bývalej materskej školy v Stankovanoch ani hasičskej zbrojnice v Rojkove, dreváreň pri základnej škole, pretože ohrozujú bezpečnosť a zdravie občanov a užívateľov.

„Mojou zásadou bolo a vždy zostane hovoriť pravdu a nič nezatajovať. Na zasadnutí obecného zastupiteľstva 10. februára bola predložená správa o plnení rozpočtu obce za rok 2010 a opieram sa o čísla uverejnené v tejto správe. S kolektívom pracovníkov obecného úradu a celým obecným zastupiteľstvom urobíme všetko preto, aby sme sa z neutešenej finančnej situácie dostali čo najskôr.“

Ďakujem Vám za pochopenie, trpezlivosť a dôveru. Prajeme Vám požehnané Veľkonočné sviatky,“ dodal na záver Rudolf Baleja.

text: SZ

Spoločenská kronika

Vítame medzi nami

Tomáš Kapusta » december
 Lukáš Hadač » január
 Miriam Brodňanská » február
 Natália Zvadová » február

Opustili nás

Emília Buliaková » január
 81 rokov
 Agneša Špitková » január
 79 rokov
 Dušan Kachút » január
 38 rokov
 Vladimír Čieško » marec
 67 rokov
 Anton Urban » apríl
 85 rokov

Vedenie obce Stankovany

Starosta: Rudolf Baleja

Zástupca starostu: JUDr. Vladimír Urban

Obecné zastupiteľstvo – poslanci:

JUDr. Vladimír Urban, Ján Buliak, Jana Vojtečeková, Ing. Juraj Chyla, Mgr. Tomáš Hadač, Pavol Lucký, Joachim Fúra, Michal Chomist, Milan Matejčík

Hlavný kontrolór: Ing. Mária Straková

Obecná rada: JUDr. Vladimír Urban, Jana Vojtečeková, Michal Chomist

Sobášiaci: Rudolf Baleja, starosta obce, Mgr. Tomáš Hadač, poslanec obecného zastupiteľstva

Komisia finančná, správy obecného majetku, sociálnych vecí a bývania

predseda: Joachim Fúra

zloženie komisie: Ing. Slávka Belková, Ing. Daniela Straková, Ing. Marta Straňáková, Ing. Rastislav Málik, Peter Lacko č. 321, Vendelín Chovanec

Komisia výstavby, územného plánovania a dopravy

predseda: Mgr. Tomáš Hadač

zloženie komisie: Pavol Lucký, Jaroslav Holdoš, Anton Krúpa, Daniel Gašper, Miroslav Bražina č. 216, Miloš Mikulec

Komisia mládeže, kultúry, vzdelávania a športu

predseda: Milan Matejčík

zloženie komisie: Ján Buliak, Marián Gašper, Vendelín Čieško, Jana Planietová, Ludmila Bartošová, Stanislava Lucká

Komisia na ochranu verejného poriadku, životného prostredia, poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva

predseda: Ing. Juraj Chyla

zloženie komisie: Anton Klenec, Jozef Kachút č. 375, Milan Straka, Alojz Gašper, Ing. Peter Straka č.189, Ján Lacko č. 299

Komisia na ochranu verejného záujmu

členovia: JUDr. Vladimír Urban, Ing. Juraj Chyla, Milan Matejčík

POSLANCI A ICH OBVODY

Michal Chomist	č.d. 427 – 490, 500
Milan Matejčík	pravá strana Rojkova č. d. 370 po 424, 492, 497
Ján Buliak	od č. domu 237 po Jozefa Petreka – č.d. 270, ďalej 498 a 501.
Jana Vojtečeková	č.d. 109-185
Joachim Fúra	č.d. 186- 236
JUDr. Vladimír Urban	č.d. 271 – 316
Ing. Juraj Chyla	č.d. 1- 79
Mgr. Tomáš Hadač	č.d. 80 – 101, 348 – 367,
Pavol Lucký	č.d. 317 -347, 494 a 496.

Pes na ulicu bez majiteľa nepatrí

Na základe množiacich sa sťažností občanov, najmä rodičov detí a návštevníkov obce, Obecný úrad v Stankovanoch dôrazne žiada majiteľov psov, ktorí sa vo veľkom počte pohybujú po obci, aby týchto psov zabezpečili proti úteku!

V prípade, že sa situácia nezlepší, obec v spolupráci s Komisiou na ochranu verejného poriadku, ŽP, poľn., lesného a vodného hospodárstva bude majiteľov týchto psov rie-

šiť za porušovanie Všeobecne záväzného nariadenia obce č. 1/2002 o podmienkach držania psov. Podľa tohto nariadenia možno na verejných priestranstvách psov vodiť iba na vodítku, pričom musia mať vždy náhubok.

Za porušenie nariadenia možno chovateľovi psa uložiť pokutu do 16,50 €, resp. 165 €.

text: OÚ

Prvých sto dní v kresle starostu

Uplynulo už viac ako sto dní odvtedy, ako sa funkcie starostu obce ujal Rudolf Baleja. Po ôsmych rokoch vystriedal doterajšieho starostu, Jána Tatára.

Nadišiel správny čas na zhodnotenie doterajšej činnosti a zverejnenie toho, čo v priebehu prvých sto dní z postavenia prvého muža dediny urobil.

Vo vianočnom vydaní Stankovských zvestí som na otázku šéfredaktorky, akú prvú vec vo funkcii starostu urobím, som odpovedal, že v prvom rade poďakujem voličom, ktorí ma podporili účasťou vo voľbách. Ich zásluhou som sa s pomerne vysokým náskokom stal starostom obce. Čiastočne som tak urobil v novoročnom príhovore a teraz tak činím oficiálne, v tomto príhovore na stránkach obľúbených Stankovských zvestí.

Vážení voliči, prvovoliči, vážení priatelia, srdečne vám ďakujem, že ste prijali moju výzvu a vo veľkom počte ste sa zúčastnili posledných komunálnych volieb. S veľkou pokorou a pocitom zodpovednosti som prijal výsledky týchto volieb. Bol so nesmierne prekvapený a nemohol som uveriť tomu, že ste nezabudli na to, čo som pre našu obec vykonal za tridsať rokov mojej činnosti. Som vám všetkým nesmierne zaviazaný. Sľubujem, že urobím všetko pre to, aby som vašu dôveru nesklamal.

Sľub starostu obce som zložil 27. decembra na ustanovujúcom plenárnom zasadnutí a do práce som prvýkrát nastúpil na druhý deň, teda 28. decembra.

Odvtedy uplynuli 3 mesiace, počas ktorých sa pokúšam urobiť všetko pre to, aby som plnil, čo som sľúbil voličom, ale aj čitateľom novín.

Doterajšia práca na poste starostu obce doposiaľ spočívala:

Obecné zastupiteľstvo schválilo činnosť a zloženie obecnej rady, ktorá počas uplynulých 8 rokov nefungovala. Poslanci zobrali na vedomie môj návrh na voľbu zástupcu starostu obce, ktorým sa stal JUDr. Vladimír Urban. Správnosť zloženia obecnej rady a poverenie zástup-

cu starostu potvrdilo aj Ministerstvo vnútra SR a Kancelária NR SR, nakoľko obecné zastupiteľstvo mi doporučilo návrh preskúmať.

Po niekoľkých úpravách a drobných zmenách na základe pripomienok poslancov boli schválené komisie pri obecnom zastupiteľstve a ich personálne zloženie.

Obecné zastupiteľstvo schválilo môj návrh na doplnenie členov dozornej rady pri spoločnosti Obecné lesy Stankovany. Dozornú radu doplnili zástupca starostu a dvaja členovia z radov občanov.

Komisie pri obecnom zastupiteľstve si splnili úlohy a to, schválili plány práce na prvý polrok 2011 a zvolili si tajomníkov. Osobne som sa zúčastnil na zasadnutí finančnej komisie, komisie pre výstavbu a územné plánovanie a dopravu, rovnako ako aj komisie mládeže, kultúry, vzdelávania a športu. Môj zástupca sa zúčastnil na zasadnutí komisie na ochranu verejného poriadku, poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva a životného prostredia.

Taktiež som sa zúčastnil na schôdzi Jednoty dôchodcov Slovenska v obci, výročnej schôdzi Futbalového klubu Sokol Stankovany a zástupca starostu absolvoval výročnú schôzdu Obecného hasičského a záchranného zboru. Všetky príspevky a pripomienky organizácií v obci boli prejednané aj na rokovaní obecného zastupiteľstva.

V rámci doterajších štyroch zasadnutí Združenia miest a obcí dolného Liptova a s pracovníčkami obecného úradu sa zúčastňujeme na všetkých školeniach v rámci Regionálneho vzdelávacieho centra v Martine a spoločného školenia všetkých obcí s právnikom v Štiavničke pri Ružomberku.

Najväčšiu časť pracovného úsilia sme spolu s pracovníčkami obecného úradu a zástupcom starostu venovali investičnej výstavbe, ale najmä dostavbe Kultúrneho a agroturistického centra, teda bývalého kultúrneho domu.

O problémoch pri hľadaní peňazí na jeho dostavbu zoznámim čitateľov v inom príspevku obecných novín.

text: Rudolf Baleja

Nová kontrolórka obce

Starosta obce navrhol ku dňu 28.2.2011 odvolať doterajšiu kontrolórku Valiku Balejovú, nakoľko jej končilo 6 ročné funkčné obdobie.

Zároveň starosta vyhlásil nové voľby hlavného kontrolóra obce s termínom nástupu od 1.3.2011. Do súťaže sa prihlásilo celkom 11 kandidátov v určenej lehote a všetci spĺňali podmienky na účasť.

Obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 10.2.2011 zvolilo v prvom kole tajného hlasovania za hlavnú kontrolórku Ing. Máriu Strakovú, rodáčku zo Stankovian. Poslanci teda vybrali kandidátku s najvyšším ekonomickým vzdelaním a praxou. Funkcie sa ujala na základe pracovnej zmluvy 1.marca.

Hlavného kontrolóra volí a odvoľáva obecné zastupiteľstvo na dobu určitú - 6 rokov, ktorému zodpovedá za svoju činnosť. Zúčastňuje sa zasadnutí OZ s hlasom poradným. Vypracúva analýzu kontrolných zistení a prijatých opatrení pre potreby obecného zastupiteľstva najmenej raz ročne.

Hlavný kontrolór vykonáva kontrolu v rozsahu ustanovení § 18d zákona o obecnom zriadení. Hlavný kontrolór je oprávnený nahliadať do dokladov, ako aj do iných dokumentov v rozsahu kontrolnej činnosti podľa § 18d.

- predkladá obecnému zastupiteľstvu raz za šesť mesiacov návrh plánu kontrolnej činnosti, ktorý musí byť najneskôr 15 dní pred prerokovaním v zastupiteľstve zverejnený spôsobom v obci obvyklým,

- vypracúva odborné stanoviská k návrhu rozpočtu obce a k návrhu záverečného účtu obce pred jeho schválením v obecnom zastupiteľstve,

- predkladá správu o výsledkoch kontroly priamo obecnému zastupiteľstvu na jeho najbližšom zasadnutí,

- predkladá obecnému zastupiteľstvu najmenej raz ročne správu o kontrolnej činnosti, a to do 60 dní po uplynutí kalendárneho roku,

- spolupracuje so štátnymi orgánmi vo veciach kontroly hospodárenia s prostriedkami pridelenými obci zo štátneho rozpočtu alebo zo štrukturálnych fondov Európskej únie,

- h) je povinný vykonať kontrolu, ak ho o to požiada obecné zastupiteľstvo,

- i) plní ďalšie úlohy ustanovené osobitným zákonom.

text: SZ

Už teraz je neskoro, diaľnica mala dávno stať

Nielen obyvatelia Liptova, ale i starostovia a podnikatelia vyzývajú ministerstvo dopravy aby riešilo neúnosné dopravné zaťaženie čo najrýchlejšie.

Výstavbu diaľnice zabrzдила zmena vlády a aktivita mimovládnych organizácií. Ochránari upozorňujú na to, že povrchový variant výstavby, teda ten, ktorý sa už začal stavať, vážne poškodí prírodné bohatstvo krajiny, najmä vzácne Rojkovské rašelinisko. Situáciou sa zoberá Európska komisia, ktorá preto brzdí peniaze na výstavbu. Robia všetko preto, aby diaľnica išla dlhým tunelom Korbeľka.

To by ale znamenalo, že príprava výstavby sa vráti o niekoľko rokov dozadu. Vláda by musela pripraviť novú projektovú dokumentáciu, stavebné povolenie a vykúpiť nové pozemky pre trasu Korbeľka. Povrchový variant, krátkym tunelom Rojkov, je ale vo vážnom rozpore

s európskou smernicou o ochrane biotopov.

Ministri dopravy a životného prostredia sú ale zástancami povrchovej trasy a chcú presvedčiť Európsku komisiu, že urobia dostatočné opatrenia, aby povrchový variant zasiahol do prírody čo najmenej.

„Rokujeme s Európskou komisiou. Tak ako bola trasa schválená, a bolo vydané stavebné povolenie, tak bola zahájená výstavba. Zároveň chceme v rámci rokovaní prijať účinné kompenzačné opatrenia pre ochranu prírody a pustiť sa do výstavby,“ povedal Ján Figeľ.

„V úseku už prebehli všetky prípravné práce, vysekal sa les. Pri tunelovom variante by sme sa museli vysporiadať, napríklad, aj s otázkou kam s vyvozenou zeminou,“ vysvetlil minister životného prostredia József Nagy.

Starostovia dotknutých obcí sa začiatkom mesiaca stretli v Kľač-

vanoch, kde spoločne diskutovali o problémoch, ktoré má úsek Turany - Hubová. Zhodli sa na tom, že diaľnica mala už dávno stať, príprava na výstavbu trvá desaťročia. Rovnako sa zhodli na tom, že sú za povrchový variant, ktorý je už pripravený a čiastočne začal. Tunel by, aj podľa nich, výstavbu tak potrebnej diaľnice v regióne veľmi oddialil.

Podnikatelia zo severa Slovenska adresovali ministrom dopravy list, v ktorom ho vyzývali, aby sa s výstavbou začalo čo najskôr. Chýbajúca diaľnica totiž obmedzuje ich podnikanie a noví investori na severe nechcú otvárať podniky, pretože tu chýbajú kvalitné cesty.

Posledné slovo bude mať ale Európska komisia, doteraz ju Slovensko nepresvedčilo, že opatrenia, ktoré majú šetriť prírodu výstavbou povrchového variantu, sú dostatočné.

text: SZ

Lucin šťastný návrat

Od začiatku toho roka sa po Stankovianoch túlal zlatý retriever. Krásneho psa poznali asi všetci, stretávali ho pri železničnej stanici, pri obchodoch a na uliciach.

Bol veľmi priateľský a dôverčivý, každému sa nechal pohladkať a naskákať. Doprevádzal dokonca koledníkov počas vianočnej koledy. Krátky čas býval s rodinou Dubovcovcov, Vojtečkovcov, Strakovcov či Šimov-

cov. Všetci sa o neho vzornej starali, krmili ho a radi by si ho nechali ako člena domácnosti. On však stále hľadal svojich majiteľov a u nikoho sa dlho neohrial. Všetci si mysleli, že sa ho niekto úmyselne zbavil počas Vianoc a obec už pripravila všetko preto, aby ho mohla umiestniť do útulku v Bielom Potoku.

Retriever mal dokonca pri obchode pri železničnej stanici svoju misiku, krmili ho i Karasovci. Jeho trápe-

nie s hľadaním majiteľov sa skončilo ráno 26. marca. Majiteľ z Komjatnej si ho našiel a zobral naspäť domov. Našiel ho vďaka informáciám Stankovcov, popis presne sedel na jeho strateného psíka.

„V tú sobotu sme boli na návšteve príbuzných v Komjatnej a už v bráne nás privítal dobre známy zlatostrstý pes. Príbuzní nám povedali, že fenka sa volá Lucy a stratila sa počas silvestrovských osláv. Zrejme sa bála vybuchujúcich petárd a cez dolinu ušla až do Stankovian. Keď sa dozvedeli, že by mohla byť v Stankovianoch, veľmi sa potešili, pretože si mysleli, že ju nadobro stratili. Predpokladali, že bude vychudnutá na kosť, no boli veľmi milo prekvapení, keď zistili, že o ňu bolo dobre postarané,“ povedal Rudolf Baleja.

Touto cestou tlmočíme vďacne poďakovanie rodiny z Komjatnej všetkým, ktorí sa o ňu počas troch mesiacov postarali.

text: Rudolf Baleja

S humorom a zamyslením

Výňatky z písomných podaní na Obecných úradoch a súdoch

- Pochádzam z veselej robotníckej rodiny
- Som ženatý s jedným dieťaťom.
- Môj životný pomer je vážne ohrozený.
- Nemám spôsob ako by som k vám prišla ústne.
- Zomrel, ako civilná osoba, jeho smrť nemala vplyv na vojnové udalosti.
- Protiidúce auto vyšlo na chodník, pričom mi prešlo pravú nohu, čo som nezbadala, lebo som sa, pozerala na druhú stranu.
- Výmer na byt súrne potrebujem, lebo nemám čím kúriť.
- Keď ten hnoj spreď vášho domu nezmizne, obecné zastupiteľstvo sa do toho vloží.
- Ja, dolupodpísaný sa pýtam, čo je s mojim zranením na zadku a súčasne žiadam o dôchodok.
- S predajom kozy súhlasí aj moja žena, môžete si pre ňu prísť v pondelok.
- Dňa 1. júla bude súpis zvierat – sviň, preto sa dostavte na obecný úrad.
- Bolo úradne zistené, že menovaný nespáchal násilie, ale tehotenstvo nastalo príležitostne.
- Ten pán úradník, čo mi nechce dať uhlie, by mal u nás spať, aby spoznal, akú mám studenú dieru.
- Podávam týmto sťažnosť, že náš obvodný lekár ťahá zuby za vajcia.
- Moja družka utrpela pracovný úraz švihnutím chvosta do oka.
- Bola zranená motoricky poháňaným motorom.
- Mám 65 rokov a chorú nohu. Máme 8 detí, čo je dôkazom toho, že máme kladný vzťah k štátu.
- Deti sme splodili s manželkou a svoje povinnosti si plníme načas.
- Keď mi nepridelíte čizmy, nebudeme si môcť plniť ďalej svoje povinnosti.
- Veľmi vás prosím, aby som bola do týždňa uspokojená, lebo ináč sa budem musieť obrátiť na verejnosť.
- Manžel zomrel v zmysle štátneho úradu pre vojnových poškodencov.
- Dotazník vám zasielam s tým, že nemanželský otec uznal dieťa za svoje, ale len pre úradné účely.
- Ja som ho ťažko vychovala a vy ste ho zmárnili ľahko a doteraz som nevidela ani päťak.
- Mám obyčajný dom a malú vnútornosť.
- Liečený lekárom nebol, nakoľko bol ihneď postihnutý zabitím.

Chráňme si životné prostredie

S končiacou sa zimou nám naše najbližšie okolie opäť neľútostne ukazuje ako nám záleží, alebo ako nám nezáleží na tom, ako to vyzerá mimo našich dvorov a záhrad.

Miniskládky komunálneho odpadu na brehoch Váhu či potokov, poväčšujúce sa plastové fľaše od lacného vína či piva, to všetko je smutnou vizitkou nášho konania, našej ľahostajnosti, našej kultúrnej vyspelosti. Prichádzajúca jar je tým najlepším obdobím upratať fyzicky tento neporiadok vo svojom okolí, ale aj príležitosť upratať si to hlavne vo svojom svedomí.

Pri tomto konštatovaní apelujeme hlavne na tých jedincov, ktorí sa „neúnavne“ ponevierať v okolí našich obchodov /a nielen tam/ v priebehu celého roka a statočne znečisťujú ich okolie. Odpad, ktorý po sebe zanechávajú len dosvedčuje akému „športu“ sa venujú. Že vám nie je hanba!

» Veľkokapacitný kontajner slúži len pre potreby návštevníkov cintorína

Touto cestou chceme tiež upozorniť občanov, že veľký kontajner pri cintoríne je určený predovšetkým na vývoz odpadu z cintorína. Nie je určený na veľkorozmerné kusy nábytku, pneumatiky, šporáky a už vôbec nie na „elektroodpad“ / televízory, počítače, mikrovlnky a pod. /, tak ako sa to v poslednom čase často stáva. Vývoz „elektroodpadu“ zabezpečuje OcÚ 1x do roka. O termíne vývozu budú občania včas informovaní cestou obecného rozhlasu. „Elektroodpad“ je svojim charakterom už nebezpečný odpad, preto by nemal skončiť na skládke komunálneho odpadu, a už vôbec nie pohodený niekde v prírode!

Do pozornosti občanov dávame taktiež skutočnosť, že v budove Obecného úradu /na prízemí oproti POŠTE/ sa nachádza špeciálny kontajner na zber drobného „elektroodpadu“. Môžeme do neho vhadzovať batérie /monočlánky,

tužkové batérie a pod./, ďalej klasické aj mobilné telefóny, adaptéry, nabíjačky, diaľkové ovládače, prehrávače, príslušenstvo k počítačom – klávesnice, myši a i., tranzistory a pod./ Často takýto „odpad“ končí v popelniciach, pritom tam nemá čo robiť! Využívajte preto tento kontajner, naučme sa separovať. Napomáhame tým recyklácii – opätovnému využitiu materiálov a zároveň chránime svoje životné prostredie.

Do kontajnera sa nesmú vhadzovať žiarivky, halogénky, žiarovky a pod. !

text: Pavol Škuta

Pastoračná rada farnosti

Podľa nariadenia diecézneho biskupa, sa v každej farnosti má zriaďiť Pastoračná rada, ktorá pomáha miestnemu kňazovi pri pastoračných aktivitách. Táto voľba podľa nariadenia mala byť do konca mesiaca január.

V našej farnosti sa voľby konali dňa 9. januára a to predpísanou formou, čiže v predošlé nedele bol oznam o voľbách a význame tejto rady a v nedeľu 9. januára boli rozdane hlasovacie lístky, ktoré mohli farníci vhodiť do urny buď v týždni v čase sv. omše, alebo v nedeľu.

Medzi členmi by mali byť ľudia, ktorí majú predpoklady pre pomoc vo farnosti. Preto som podľa stanov menoval pána kostolníka a pána starostu. Navrhol som Annu Dubovcovú, Tomáša Hadača, Serafinu Rečlovú, Rastislava Fúru. Týchto všetkých

veriaci voľbou akceptovali a podľa počtu hlasov sa k nim pridali Katarína Fúrová, Bohuslav Koleják, Anna Púčeková, ktorá zastupuje veriacich z Rojkova a Vendelín Teťák z filiálky Kľačany. Hlasovacie lístky spočítali pracovníčky OÚ: Katarína Králiková, Eva Straková a Anna Demikátová.

Aj keď ešte neprebehlo stretnutie členov a rozdelenie úloh, v niektorých oblastiach sme už oživilí pastoračný život farnosti. V piatky večer sú sv. omše za účasti detí. Spevom ich sprevádzajú mladí zo zboru, ktorí budú pri nich vpredu pred oltárom.

Ak sa nám podarí, rozbehneme klavírnu školu, kde by naše deti dostávali hudobný základ. Božie slovo pri liturgii čítajú lektori, skúsime zapájať do liturgie aj spievanie žalmov. Birmovanci mali pravidel-

né nauky v škole vo večerných hodinách. Pred nami je bezprostredná príprava na prijatie tejto sviatosťi. Sakristia je vo vzornom poriadku. Sochy, oltáre, výzdoba majú svojho „gazdu“ ktorý sa o ne stará. Vo filiálke Kľačany každú nedeľu a prikázané sviatky slávime sv. omšu. Priesťory, ktoré máme od obce, sa stávajú čoraz viac príjemnejšie a vhodnejšie pre liturgiu.

Momentálne vysporiadavame aj pozemky a vlastníctva miestnej cirkvi, a snažíme sa skultúrniť priestory okolo kostola a fary, pričom nám veľmi pomáha aj obecný úrad.

Pastoračná rada má napomáhať v tom, aby farnosť bola živou. Verím, že aj celá farnosť Stankovany vďaka ochotným ľuďom /aj v pastoračnej rade/, prežije svoju duchovnú renesanciu /znovuzrodenie/. Nech nám v tomto pomáha náš Otec.

text: Miloš Labaš

Pozor na práce s azbestovými materiálmi

Modernizácia bytového fondu je sprievodným znakom súčasnosti. Staré domy menia svoju podobu od základu, na mnohých „svieti“ nová strešná krytina, vo veľkom prebieha zateplovanie.

Stavebník pri sanačných či rekonštrukčných prácach nezriedka prichádza do styku s azbestocementovými materiálmi, ktoré sa v minulosti v stavebníctve často používali. A tu vzniká problém!

Azbest je totiž karcinogén 1. kategórie. To znamená, že sú dokázané jeho rakovinotvorné účinky. Jeho vláknitá štruktúra sa pri mechanickom pôsobení /náraze, otere, vibráciách, rezaní, lámaní/ ľahko narušuje, uvoľňuje sa pritom prach, ktorý je voľným okom neviditeľný a nedá sa vnímať ani inými zmyslami. Vdychovanie azbestu potom môže mať závažné zdravotné dôsledky pre ľudský organizmus, ktoré sa môžu prejavovať až po niekoľkých rokoch.

Azbest bol v minulosti bežný

Využitie azbestu v minulosti bolo široké pre jeho špecifické vlastnosti. Bola to hlavne jeho odolnosť voči vysokým teplotám, odolnosť voči korózii, tepelná a zvuková izolácia a pod. V stavebníctve sa používal hlavne na výrobu protipožiar-

ných materiálov, izolačných materiálov, na výrobu strešných krytín, atď. S azbestom tak môžeme prísť do styku ako v interiéroch tak aj v exteriéroch budov. Najvyšší výskyt predstavujú hlavne eternitové strechy, priečky, steny, kanalizačné odpadové potrubia, vzduchotechnika a pod.

V súčasnosti je používanie azbestu a materiálov s jeho obsahom zakázané!

Môžu s ním manipulovať iba odborníci

Stavebníci teda pozor. Živelné odstraňovanie napr. eternitovej strešnej krytiny je vážnym skrytým nebezpečenstvom nielen pre zdravie osôb, ktoré to vykonávajú, ale aj pre osoby, ktoré sa pohybujú v blízkom okolí. V takomto prípade je už strhnutý eternit aj podľa zákona nebezpečným odpadom, na ktorý sa vzťahuje špeciálny režim zaobchádzania! Nedajbože, aby sa takýto odpad spolu s iným stavebným odpadom ocitol niekde na nelegálnej skládke, resp. ako výsyp na lesných cestách!

Platná legislatíva je v tomto smere nekompromisná. Jednoznačne z nej vyplýva, že manipulovať s azbestom a s materiálmi, ktoré azbest obsahujú, môžu iba oprávnené osoby. V praxi to znamená, že pri prácach spojených s odstraňovaním azbestových materiálov, musia tieto vykona-

» Najčastejšie sa azbest vyskytuje na strechách starých domov

vať osoby s náležitými rozhodnutiami od Regionálneho úradu verejného zdravotníctva, a tieto musia byť odborne spôsobilé!

Prax je však v súčasnosti taká, že takéto činnosti často vykonávajú fyzické osoby, resp. firmy, ktoré nespĺňajú vyššie uvedené povinnosti. Takto vykonávané práce sú potom vážnou hrozbou na zdravie pre nich samých ale aj okolie.

Preto pozor pri výkone takýchto prác. Zoznam firiem, ktoré sú oprávnené vykonávať tieto činnosti nájdeme na internete. V našom okrese tieto práce zabezpečujú pracovníci Stavebného bytového družstva Ružomberok /www.sbdrk.sk/.

text: Pavol Škuta

Zničený most opravovali ručne

V týchto dňoch si pripomíname 66 výročie oslobodenia Stankovian, ktorú oslobodila 6. apríla, Československá oslobodzovacia armáda vedená generálom Ludvíkom Svobodom, neskorším prezidentom Československa.

O deň neskôr vstúpila do našej dediny aj Červená armáda. V tomto období, počas oslobodzovania, bol Svoboda ubytovaný u rodiny Urbaníchovej v Rojkove.

Dva dni pred oslobodením chceli ustupujúci Nemci spomaľiť postup

víťaziach vojsk a rohodí sa poškodiť železničnú trať. Za parný rušeň pripevnili hrubé oceľové lano, ktoré malo na konci pevný hák. Ten založili za drevený podval, a keď sa rušeň pohol, podval ťahal za sebou. Akoby to nestačilo, dynamitom poškodili aj mosty.

Ničenie prebiehalo v dňoch 4. a 5. apríla. Veliteľstvo nemeckých vojsk bolo v dome u Mišíkov na dolnom konci. Ich prítomnosť v obci využila Antónia Škutová, Verinka. Pred kaplnkou si kľakla na kolená a prosila ich, aby nepoškodzovali mosty

pri kostole, kaplnke a pri svätom Jánovi. Pri otrasoch z výbuchov sa poškodia okná na kostole a blízky domoch. Rovnako sa mohla zničiť aj kaplnka a božia muka svätého Jána. Nemci sa dali uprosiť a mosty ušetrili. Je to dôkazom toho, že stačí zdravý sedliacky rozum, správne vysvetlenie a dobrá vec sa podarí.

Nemci ale ďalej pokračovali v ničení trate, kraľovanského mosta a oboch tunelov. Nezastavili sa ani pred mostmi a tunelmi pri Strečne.

Oprava trate, výstavba dreveného mosta a uvoľňovanie tunelov sa za-

čali už 11. apríla 1945, prvý vlak prešiel 29. júna toho roku.

Ľudí hnala veľký elán a chuť čo najrýchlejšie postaviť vojnu zničenú krajinu na nohy, a aby továrne začali opäť vyrábať.

Vtedy nebol k dispozícii žiaden stroj ani auto, všetko sa robilo ručne, len za pomoci lopát, krompáčov, fúrikov a mozoľnatých rúk. Na stavbu mosta cez rieku Orava sa všetko drevo píľilo ručnými píľami, bruchačkami a piliere sa zabíjali do koryta baranidlami. Bolo to veľké závažie upevnené na lanách a dvíhalo sa pomocou kladiek. Pri lanách stáli chlapi a na povel majstra závažie dvíhali a púšťali na drevený pilier, ktorý po centimetroch klesal do dna rieky.

Stankovany neboli až tak veľmi materiálne postihnuté. Mínami boli poškodené dom Andreja Adamca a kostolná veža. Straty sa dali ľahko nahradiť, ale životy tých, čo vo vojne bojovali a zahynuli už nenahradí nikto. Na ich počesť je na budove obecného úradu umiestnená tabuľa s vyrytými menami padlých.

text: Alojz Hello

Zub času urobil svoje, ale my sme mu dopomohli

Ako občan Stankovian, miestnej časti Rojkov ma veľmi bolí a trápí stav našej hasičskej zbrojnice. Ako dlhoročný člen DPO ma mrzí aj to, že na rozdiel od stankovských hasičov sa tým rojkovským nevenovala pozornosť ani v obecných novinách.

Som svojim spôsobom tak trochu pamätník tejto organizácie a tak si dovoľujem tento rest napraviť, aby aj tí neskôr narodení vedeli, že v Rojkove existovali hasiči a svojou činnosťou nikdy obec nezahabili, práve naopak.

V obci bola od nepamäti staručičká budova, ktorú sme familiárne volali hasičská búda. V nevelkej budove bola umiestnená bezmotorová striekačka, ktorá bola poháňaná dvojramennou pákou obsluhovanou hasičmi. Pamätám aj na poplašnú hasičskú trúbku, ktorá visela na pójde u starého otca a slúžila na zvolávanie hasičov, keď by bol v obci požiar.

Oveľa jasnejšie sú v mojej pamäti zakorenené začiatky 60-tych rokov minulého storočia, kedy sa raketo-vo rozbehla činnosť vtedajšej dobrovoľnej požiarnej organizácie pod vedením predsedu, Vendelína Čieš-

ka, ktorý pôsobil v tejto funkcii viac ako 20 rokov.

Pôsobili v ňom Emil a Ladislav Čieškovci, Jano a Tóno Dúhovci, Milan a Bohuš Urbanovci, Pavol Halama, Peter a Tóno Tatárovci, Albín Lacko, Jozef Kachút a ďalší. V obci pôsobili aj družstvá dorastencov a žien.

Boli to zapálení členovia pre dobrovoľné hasičstvo. Neraz na úkor voľného času vybrali pojazdný vozík s hasičskou striekačkou, savicami, hadicami a s rozdeľovačom a premiestnili sa na Šiare, kde si skúšali natréňovať požiarne útok, aby tak mohli reprezentovať na pretekoch našu obec.

Boli to práve oni, ktorým dokázali konkurovať v rámci dolného Liptova len Liptovská Lúžna a Likavka, s ktorými sa striedavo umiestňovali na popredných miestach. V tomto období bola v našej osade veľká oslava, vlastne sviatok pre hasičov, kedy sa u nás konali okresné preteky hasičov dolného Liptova.

Veľkou pýchou na to obdobie bolo v našej organizácii zakúpenie hasičského vozidla Tatry 805. Boli sme teda dokonale zabezpečení aj na výjazdy mimo obce. Pamätám si na zá-
sah, kedy sme v nočných hodinách

hasili požiar v Kľačovanoch, kde sme boli zásahovo medzi prvými a určite svojou prítomnosťou aj veľkou pomocou.

Hasičská zbrojnica bola skvost

Aby toho nebolo málo, vtedajší výbor DPO sa rozhodol vybudovať novú hasičskú zbrojnicu, pretože staručká pomaly, ale isto dosluhovala a priestorovo nevyhovovala. Písal sa rok 1973, kedy sa myšlienka postavenia hasičskej zbrojnice stala skutočnosťou. Kolaudačne bola do užívania odovzdaná k výročiu SNP v auguste 1974. Stavali ju nielen členovia DPO, ale aj občania v akcii Zet.

Novučičká stavba bola akým-
si skvostom osady a slúžila naozaj vo veľkom štýle. V nej našla útočisko schôdzková činnosť PO,ČK,L TK,MŠ, uskutočňovali sa tu detské karnevaly, svadby, kary a iné spoločenské akcie.

Naozaj bola to budova, ktorú sme si všetci občania vážili, chránili, boli na ňu hrdí a nehanbili sme si do nej pozvať ani hosti z neďalekého okolia.

Druhá polovica 80-ich rokov ako-
by pribzdila to povestné rozbehnu-

té koleso činnosti DPO v našej osade, akoby sa vytratila hrdosť na hasičstvo, akoby sa zaspávalo na vavrínoch. Požiarna zbrojnica strácala na svojej kráse. Bola odsunutá akoby na druhú koľaj, akoby nemala svojho gazdu. Kde sa podela jej krása, úcta k tým, ktorí ju budovali, ktorí si neraz zotrelí pri práci pot z čela a obrusovali mozole?

Dnes budova iba plače

Naša mlaď si, bohužiaľ, neváži to čo takmer zadarmo dostala do svojho vienka. Ich spôsob chovania sa k tejto budove tomu nasvedčuje. Vylomené dvere, neporiadok, rozbitý nábytok, stoly, stoličky... veď to niekto po nás poupratuje.

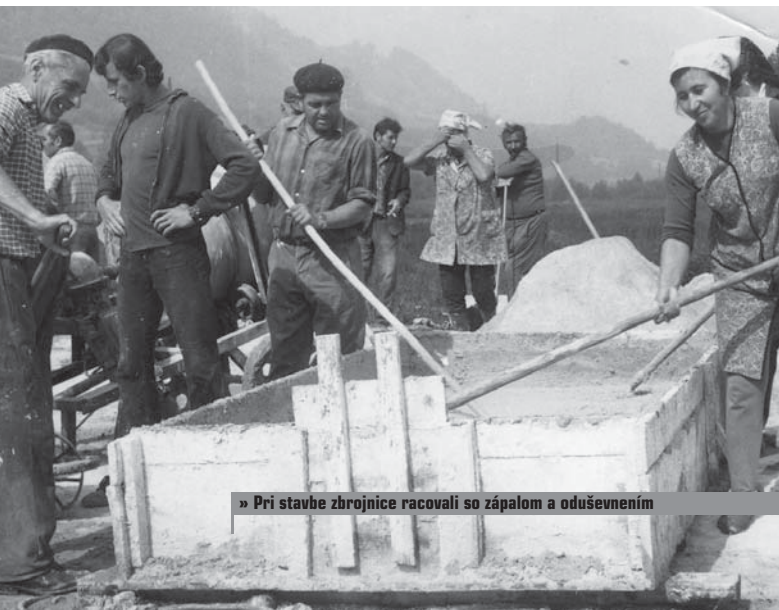
To všetko je len nepatrná škvrna na morskej hladine. Postrihané záclony, dokopané steny a ďalšie nedostatky len dokresľujú, čo dokáže neúcta k tomu, čo niekto s veľkou láskou budoval. Pevne verím, že všetci mladí nie sú takí nezodpovední a nevďační, a tým sa im ospravedlňujem, ale mali by upozorniť tých, ktorí im kazia meno.

Prosím teda kompetentných a výzývam ich, aby urobili všetko preto, aby sa v ďalších článkoch na adresu hasičskej zbrojnice v Rojkove písalo len v superlatívoch. Budova si žiada naozaj rozsiahlu opravu z vnútra i z vonka. Treba ju vybaviť novým nábytkom.

To všetko si vyžaduje, aby zodpovední konali rázne a s istou dávkou autority. Mali stále na očiach túto budovu a viac zapájali mládež namiesto zábavy, do fyzickej práce. Tým ich zároveň naučili, že práca má svoj zmysel a vykonané dielo slúži aj pre druhých.

V minulosti v tejto budove zasadalo aj zastupiteľstvo vtedajšieho MNV, boli hovory s ľuďmi. Dajme si teda na záver dôležitú otázku: Dalo by sa to uskutočniť aj dnes?

text: Vendelín Čieško

» Pri stavbe zbrojnice racovali so zápalom a oduševnením

»Po zábave mládeže. Do hrncu s praženicou zapichli poldecáky, neporiadok nechali tak

Najznámejšieho rodáka doma nepoznáme

Pri úvahách nad zadáním článku, „Náš najznámejší rodák“ som určité čas rozmýšľal koho sem zaradiť, aby som nedajbože nezabudol na nikoho, aby som neopomenul niečie zásluhy. Nakoniec voľba padla na Petra Prídavku.

Tento publicista a politik je známy v zahraničí, ale aj na Slovensku. Napríklad po ňom a jeho bratovi Antonovi je pomenované gymnázium v Sabinove. V Stankovanoch o ňom takmer nikto nič nevie. Pri tom je to osobnosť, na ktorú môžu byť hrdí aj obyvatelia susedných obcí. Prastarý otec Petra Prídavka, Ján Sidor Prídavok prišiel do Stankovian zo Švošova niekedy okolo roku 1849. Pristahoval sa sem aj s manželkou Annou rodenou Hrkútovou a dvoma deťmi Jánom a Annou.

Spomínaný syn Ján sa oženil dvakrát, a to so Zuzanou Poliakovou. Mali spolu troch synov, z ktorých sa iba Ondrej dožil dospelosti. Keď ovdovel, oženil sa s Máriou Ročákovou, s ktorou splodil ďalších šesť detí, najstarší z nich bol Jozef, potom Karol, Ján, Štefan, Eva a Pavlína. Dospelosti sa dožili len Jozef, Ján a Štefan. A práve Jozef narodený 7. decembra 1877 bol otcom nášho Petra Prídavka. Matkou bola Zuzana Okáľová z Hubovej. Jeho korene dokazujú, že by mali s hrdosťou na neho spomínať aj obyvatelia susedných obcí.

Dôležitá osobnosť v zahraničnej politike

Peter Prídavok sa narodil v Stankovanoch v roku 1902 a zomrel v Londýne v roku 1966. Už rok po narodení sa jeho otec aj s rodinou odsťahoval, ako železničný robotník, na východné Slovensko. Tento fakt snáď spôsobil, že je viac známy práve tu, ako v Stankovanoch. Peter Prídavok v roku 1920-1921 študoval a zmaturoval na gymnáziu v Banskej Bystrici, v rokoch 1921-1923 študoval filozofiu na Collegiu Maximum a teológiu na univerzite v Innsbrucku. Ďalej študoval v rokoch 1923-1925 klasické a slovanské jazyky na Karlovej univerzite v Prahe. Bol majiteľom a zodpovedným redaktorom týždenníka Rodobrana.

Po vyhlásení autonómie pracoval ako vedúci Slovenskej tlačovej kancelárie vlády. V roku 1939 emigroval najprv do Južoslávie, a potom do Francúzska, kde bol zakladateľom a tajomníkom parížskej Slovenskej

národnej rady. Za účasť v zahraničnom odboji ho Krajský súd v Bratislave v neprítomnosti 20. februára 1941 odsúdil na 11 rokov väzenia. V emigrácii vystupoval ako reprezentant katolíkov a ľudákov, ktorí sú proti Tisovmu spojenectvu s Hitlerom, na platforme ČSR pri zachovaní autonómie Slovenska. Kriticky sa stavал k Benešovej koncepcii obnovy ČSR. Po páde Francúzska odišiel do Anglicka.

Vzhľadom k tomu, že nesúhlasil s Benešovými názormi sa úplne rozíšiel s československým zahraničným odbojom. Dokonca bol aj nejaký čas internovaný na základe krivých trestných oznámení podaných Dr. Eduardom Benešom.

Aj na základe týchto zlých vzťahov sa po vojne nevrátil do vlasti, zostal v Anglicku. V rokoch 1948-1952 bol tajomníkom takzvanej Slovenskej národnej rady v zahraničí. V rokoch 1951 až 1966 pracoval najprv ako programový asistent, neskôr vedúci slovenskej sekcie vysielania BBC.

Prekladal učebnice pre deti

Bol aj literárne činný, debutoval v študentských časoch. Bol zostavovateľom a editorom antológií juhoslovenských, nemeckých a slovenských ľudových rozprávok a povestí. Zostavoval šlabikáre a čítanky pre ľudové školy.

Bol aj autorom metodických príručiek pre učiteľov, pokúsil sa o tvorbu veselohier. Kratšie literárne a publicistické útvary i náboženskú literatúru prekladal z ruštiny, poľštiny, slovinčiny, srbštiny, chorvátčiny, latinčiny, taliančiny a nemčiny. Po februári 1952 generálny pôsobil ako tajomník SNR v Ríme.

Pri storočníci narodenia Petra Prídavka pod patronátom Mestského zastupiteľstva mesta Sabinov sa zrealizovali dve pamiatkové tabule bratom Prídavkovcom na Štúrovej ulici v Sabinove. V Prešove sa mu pripravuje, z iniciatívy Prešovského samosprávneho kraja, pamätná tabuľa.

Iba v Stankovanoch, ani v susedných obciach si na neho a jeho bratov nikto ani nespomenie. Dokonca aj pamätná medaila, ktorá bola Petrovi Prídavkovi udelená pred asi desiatimi rokmi, sa na obecnom úrade záhadne stratila.

text: Vladimír Urban

Uznávaný americký bluesman má korene v Stankovanoch

Catfish Keitha patrí medzi najuznávanejších amerických bluesmanov. Jeho pôvodné meno znie Keith Daniel Kozacik, teda Kozáčik.

Narodil sa v Chicagu v roku 1962, jeho korene siahajú do Stankovian a oravskej Hornej Lehoty. Patrí k najznámejším osobnostiam na americkej countrybluesovej scéne.

Catfishov pradado Ján Kozáčik sa narodil v roku 1871 v Hornej Lehoty na Orave. V 17-tich rokoch odišiel do USA, kde stretol svoju budúcu manželku, Zuzanu Brnčálovú, ktorá pochádzala zo Stankovian. Jej otcom bol Ján Brnčál a matka, takisto Zuzana, za slobodna Belková. Zuzana Brnčálová v lete roku 1892 išla do USA za svojim bratom Karolom Brnčálom, ktorý žil v meste Whiting v štáte Indiana. V Stankovanoch zanechala staršieho brata Jána Brnčála (1866-1947) a dve mladšie sestry Máriu (1877-1968) a Annu (1882-1968). Dva roky po jej odchode sa narodila ešte aj ďalšia sestra Terézia (1894-1960). V Stankovanoch z nich zostala jedine Anna, ktorá sa vydala za Jozefa Matulu. Dožila sa vysokého veku a umrela ako 86-ročná 2. mája 1968 v Stankovanoch.

Kraj predkov chce navštíviť

Na bluesovej scéne pôsobí Daniel Kozáčik, alias Catfish Keith takmer

tridsať rokov a odvtedy stihol nahráť päť sólových albumov. Dva z nich boli nominované na prestížnu cenu W. C. Handyho v kategórii najlepšie bluesové albumy roka. Iovská Bluesová spoločnosť ho začlenila do Dvorany slávy.

Na Slovensko prišiel v roku 1997, keď vystupoval na trnavskom Dobrofeste. „Musím povedať, že Catfish Keith Kozáčik bol veľmi príjemný a milý človek. Napriek svojej sláve žiadny horenos. Po slovensky síce nevedel ani slovo, patril predsa už k tretej generácii vystaňovalcov, ktorá sa narodila v USA, ale snažil sa.“

Naučil sa niekoľko základných slovenských slov ako dobrý večer, ďakujem, dobro, láska, hrám, piť, ktoré pohotovo a s úspechom použil aj na svojich koncertoch. Dokonca sa mu podarilo bez veľkých problémov zvládnuť aj jazykolam – strč prst skrz krk.

Catfish Keith stále dúfa, že sa mu naskytne príležitosť zahrať si znova na Slovensku. A potom by už konečne navštívil Oravu i Stankovany, aby spoznal miesta, odkiaľ pochádzajú jeho predkovia,“ povedal o slávnom hudobníkovi so slovenskými koreňmi Peter Radványi, organizátor medzinárodného hudobného festivalu. Možno sa Catfish Keithovi splní sen už čoskoro. V jeseni plánuje veľké európske turné.

text: SZ

Prečo si Ježiš šiel na kríž?

To nedeľné ráno muselo znamenať poriadny frmol v živote mnohých ľudí. Mnohí ľudia pocítili obrovskú radosť, keď zbadali, že poltónový kameň je odvalený.

No my poznáme aj druhú stranu veľkonočného rána: aj napriek tomu mnohí pochybovali. Aj učenici. Skrývali sa. Nepochybovali o tom, že Ježiš je zabitý. A zdalo sa im príliš absurdné, keď sa dozvedeli, že žije.

Dnešná doba sa naozaj v mnohom podobá tej Ježišovej. Aj dnes sú mnohé diskusie o tom, či naozaj vstal z mŕtvych. Veď neexistuje nijaký priamy svedok, ktorý by bol v hrobe a videl zmŕtvychvstanie. V hrobe nebola žiadna priemyselná kamera. Teda uveriť, alebo neuveriť v Ježišovo zmŕtvychvstanie – to je možnosť, ktorá sa ponúka všetkým ľuďom počnúc Ježišových čias až podnes. Uveriť však v historicitu Ježišovho zmŕtvychvstania, neznamená ešte veriť veľkonočnému ránu. Aj dnes mnohí ľudia povedia: vstal z mŕtvych, no a čo?

Každého veriaceho človeka charakterizuje v prvom rade to, že verí, že Ježiš vstal z mŕtvych. Ale viera v zmŕtvychvstanie musí byť iná ako viera v nejakú veličinu. Pre kresťana musí byť zmŕtvychvstanie pozvanie niečo s tým urobiť.

Čingiz Ajtmatov vo svojom románe kladie jednej z postáv do úst otázku: Prečo si Ježiš šiel na kríž? O čo ti išlo, keď si sa nechal tak popraviť? Aký to má zmysel, keď aj po dvoch tisícročiach sa ľudia z toho smejú, alebo je im to jedno? Chcel si azda napraviť nenapraviteľné ľudstvo?

O čo mu teda išlo?

Zomrel za nás, pretože nás veľmi miloval. A zanechal nám príkaz: Aby sme sa aj my tak milovali, ako miloval on nás. Teda Ježiš chcel, aby jeho brutálnou smrťou sa odstránila brutalita z nášho srdca. A zmŕtvychvstaním chcel, aby sa odvalil náš, možno tónový kameň zo srdca a zavládla v ňom láska.

A tak sa aj v nás vždy odohráva tá dráma: uveriť, alebo neuveriť naplno v Ježišovo zmŕtvychvstanie. Aj v našom vnútri sa bude vždy stavať otázka: Koho mám prepustiť (vypustiť, aby sa prejavil) zločinca, alebo Ježiša? A vždy, keď sa prejavím ako zločinec, pošlem Ježiša na kríž.

O to mu teda šlo. Aby som nabraľ istotu, že láska porazí smrť. A my nemáme byť iba nemí pozorovatelia tejto drámy, ale aj my máme podľa jeho vzoru každý deň kriesiť možno tie vzťahy, nad ktorými sme mávli rukou a povedali – to nemá význam.

Aj my sme povolaní k tomu, aby sme na svet a život hľadeli s nádejou. Vtedy splníme jeho slová: Budete mi svedkami.

text: Miloš Labaš
správca farnosti

Pôst vystriedalo hodovanie

Predveľkonočný pôst, ktorý vystriedal obdobie vianočného hodovania a fašiangovej nestriedmosti, od základu zmenil stravovanie našich predkov.

Strava bola veľmi jednoduchá. Skladala sa z rôznych múčnych jedál, kaší, zemiakov, strukovín, sušeného ovocia. Varili sa jednoduché polievky a omáčky, veľmi sa využívala kvasená kapusta, ktorá sa jedávala aj surová s krajcom suchého chleba nielen ako desiata či olovrant, ale aj ako hlavné jedlo. Dospelým sa odporúčalo celkovo obmedzovať množstvo stravy počas dňa, až večer sa zjedlo trochu kyslej kapusty alebo ovocie a chlieb. Dnes by sme to považovali za ideálne kontrastné odľahčovacie dni po vianočnom a novoročnom hodovaní.

Pôst sa končí Zeleným štvrtkom. Dodržiava sa však až do Bielej soboty, keď večer po slávnosti Vzkriesenia Krista z mŕtvych sa po dlhom čase objaví na stole mäsité jedlo.

Na Zelený štvrtok sa obyčajne piekli koláče judáše z kysnutého cesta. Tvarom mali pripomínať stočený povraz, na ktorom sa obesil zradný biblický Judáš. Podoby pečiva boli rôzne, ale často sa na vrch pridával med – podobne ako na Vianoce k oblátke.

Tradičným veľkonočným jedlom je vajce, u Slovanov obradné jedlo, považované za symbol nového života a plodnosti. Na Veľkú noc sa často jedli uvarené, no nezriedka sa z nich pripravovali aj rôzne obradové jedlá.

Na väčšine nášho územia je neodmysliteľnou súčasťou veľkonočných jedál obradový koláč. Na strednom a západnom Slovensku majú koláče rôzny tvar, prevládajú podlhovasté záviný. V týchto oblastiach sú zaužívané hlavne názvy baba, calta, mrvaň. Po dlhotrvajúcom pôste boli žiadanou zmenou v jedálnom lístku i mäsité jedlá. K veľmi starej tradícii u nás patrí pečenie jahňata alebo kozlaťa. Na dedinách sa však najviac jedla šunka (šoudra) a klobásy zo zásob po zabíjačke. Veľkonočné jedlá dopĺňala pálenka a víno.

K prastarým veľkonočným pokrmom patrili baranček. Pretože si každý nemohol dovoliť skutočného, nahradzal sa barančekom upečeným z kysnutého alebo treného cesta. Hotový baranček sa zdobí cukrom, jarou zelenou vetvičkou a masličkou či spiežovcami. Barančekom sa zdobí okno alebo stôl s farebnými kraslicami, v poslednom období sa pridáva aj trávica z rýchleného obilia.

text: redakcia

Aj voňavka sa dá vyrobiť doma

Po 40-dennom pôstnom období budeme spoluúčastní Ježišovho slávneho vstupu do Jeruzalema, jeho umučenia, ukrižovania a zmŕtvychvstania.

Nasledovať bude Veľkonočný pondelok, ktorý je zase plný veselosti, zábavy a je spojený najmä s oblievačkou. Na tieto dni sa tešili chlapci, ale aj chlapci. No tešili sa i ženy a dievčatá, aj keď museli vynaložiť veľa úsilia, aby zabezpečili všetko pre pohostenie kupačov. V dnešnej dobe sa robí to isté, no nie s takou veselosťou ako kedysi.

Vždy si s úsmevom spomeniem na naše chlapčenské roky, ako sme sa pripravovali na polievanie. V dobách Veľkej hospodárskej krízy, keď bola vysoká nezamestnanosť, sme prosili rodičov, aby nám kúpili voňavku

na dievčatá. Na takúto daromnosť, ako povedali rodičia, ale peniaze ani zďaleka neboli. Tak sme si museli pomôcť ako sme vedeli. V hrnčeku s vodou sme si rozpustili mydlo, vložili kúsok krepového papiera a všetko zľali do fľaštičky z alpy. Do štupeľu sme navrtali malú dierocku a takto vychystaní sme išli polievať dievčatá. To bolo smiechu a výskania! Ale keď sa mydlová voda dostala do očí, bolo po veselosti, ktorú razom vystriedali plač a nadávky.

Niektor veľkonočné polievačky odcudzuje, hovorí, že je to pohanský zvyk. Je to ale súčasť našich tradícií a folklóru. Veď nakoniec, upálenie a utopenie Moreny, zvyky okolo Lucie, majú rovnako pohanský pôvod a nik sa nad tým nepohoršuje.

text: Anton Chorvát